

Волощук Катерина

д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри

Волощук Юлія

канд. екон. наук, доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет

Кам'янець-Подільський, Україна

СТАЛИЙ РОЗВИТОК З ПОЗИЦІЇ НЕОІНДУСТРІАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Три основні точки зору на поняття та сутність сталого розвитку мають соціальну, економічну та екологічну основу. Підхід до даного поняття з соціальної точки зору транлює справедливе відношення до розподілу природних благ та ресурсів, економічна точка зору має в основі орієнтацію на отримання максимально можливого рівня прибутку від використання ресурсів та ведення господарської діяльності, а через призму екологічного погляду на розвиток можна відмітити, що основним завданням є раціональне використання та збереження ресурсів, розвиток технологій, що засновані на принципах ресурсозбереження та енергозбереження тощо.

В словнику Макміллана сталий розвиток транлюється, як «розвиток країни або регіону, за якого суспільство споживає не більше природних ресурсів, ніж ті можуть бути відновлені, таким чином не завдаючи шкоди навколишньому середовищу» [1, с. 1511]. Тобто, визначальним фактором виступає обсяги споживання ресурсів, і сталість розвитку є залежним від цього.

На екологічну складову такого поняття звертає увагу і визначення сталого розвитку, яке наводиться в Оксфордському словнику: «Сталий розвиток, – це економічний розвиток, який здійснюється без виснаження природних ресурсів» [2].

Дещо видозміню поняття розвитку бізнес-словник «Longman», тут дається визначення сталого зростання – *sustainable growth*, як «...зростання, яке можливо підтримувати без створення економічних проблем», а в прив'язці до економіки – «економічне зростання, яке можна підтримувати не завдаючи шкоди навколишньому середовищу» [3, с. 241-242].

Тобто, екологічна рівновага є суттєвою основою для зростання економіки, і ще академік В.І. Вернадський обґрунтовував концепцію ноосфери, що об'єднує технологічний розвиток людства і обов'язкову підтримку екологічної рівноваги, гуманізм та розвиток людської свідомості як якісно новий стан людської цивілізації [4, с. 20].

В своїх працях він зазначав, що активність людини багаторазово прискорює всі еволюційні процеси, темпи яких швидко зростають з розвитком продуктивних сил, зростанням технічної озброєності. І в подальшому, розвиток, який буде малоконтрольованим і проходити такими темпами, може мати великі проблеми, які нам важко буде передбачити.

Визначною силою, яка може і має зарадити такому ходу справ він визначав людський розум – як сукупність знань, моралі, нововведень, раціональної поведінки та свідомості, в тому числі і екологічної. Визначальною ідеєю вчення В.І. Вернадського про ноосферу є обґрунтування єдності людства й біосфери [5].

Таларія М. та Талавіря О. виділяють кілька типів сталості економіки: –

несталим типом вони визначають такий процес, при якому споживається більша кількість ресурсів за ту, яку природа може відновити; – рівноважний тип сталості – тут обсяги споживання відповідають обсягам, які може відновити природа; – екологічно сталий тип – це то, за якого суспільством споживається менша кількість ресурсів за ту, яку природа може відновити [6, с. 75].

Тобто, можна зауважити, що при несталому типі природне середовище зазнає деградації досить швидкими темпами, а екологічно сталий тип розвитку дозволить відновлювати стан довкілля, зберегти ресурси та еволюціонувати в гармонійному поєднанні з природним середовищем.

Неоіндустріальна модель розвитку економіки має в основі принципи ресурсозбереження, раціональне використання сировини, матеріалів, нових біоматеріалів, підвищення енергоефективності, запровадження нових біотехнологій, скорочення обсягів відходів, розвиток альтернативної енергетики, розробка програм та планів підтримки екологічної рівноваги та захисту природного середовища. Тож спостерігається тяжіння до розвитку економіки знань, як базису, який дозволяє використовувати новаторські ідеї та знання перетворювати для підвищення рівня сталого розвитку та на конкурентоспроможності економіки, тобто тут знання мають властивість збагачувати всі галузі, виводячи на новий рівень неоіндустріального розвитку учасників економічних процесів, сектори економіки та країни загалом.

Неоіндустріальний розвиток дає поштовх креативності в усіх сферах, вмінню спрямувати творчий, новаторський людський потенціал на генерацію нових знань та вмінь, розробку та впровадження інновацій в усіх сферах життя на основі збереження екологічної рівноваги, ресурсів та природного середовища. Це буде базисом потужного розвитку країни на основі екологічної рівноваги ноосфери для ефективного інноваційного розвитку в умовах неоіндустріальної модернізації.

Список використаних джерел

1. Macmillan English Dictionary for advanced learners (Second Edition). International Student Edition. Asc Black Publishers Ltd. 2007.
2. Oxford dictionaries. URL : www.oxforddictionaries.com (дата звернення 15.01.2018 р.).
3. Business English Dictionary «Longman» (Second Edition). Pearson Education Limited. 2007. 594 p.
4. Новікова О. Ф., Амоша О. І., Антонюк В. П. Сталий розвиток промислового регіону: соціальні аспекти : моногр. НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Донецьк, 2012. 534 с.
5. Концепція ноосфери В.І. Вернадського. URL : http://pidruchniki.com/18120524/prirodoznavstvo/kontseptsiya_noosferi_vernadskogo (дата звернення 20.01.2018 р.).
6. Talavyria M., Talavyria O. From bioeconomics to sustainable development. In: Challenges for the Agricultural Sector in Central and Eastern Europe. Agroinform Kiadó, Budapest, 2014. PP.71-83.

